

УДК 339.56

М. Ю. Разінкова,

к. е. н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
регіональних студій та туризму, Університет митної справи та фінансів

М. Є. Трудова,

к. е. н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
регіональних студій та туризму, Університет митної справи та фінансів

Н. Д. Денисенко,

студентка, Університет митної справи та фінансів

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ США В АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОМУ РЕГІОНІ (НА ПРИКЛАДІ КИТАЮ)

M. Razinkova,

Ph.D., Department of international economic relations, regional studies and tourism, University of Customs and Finance

M. Trudova,

Ph.D., Department of international economic relations, regional studies and tourism, University of Customs and Finance

N. Denisenko,

student, University of Customs and Finance

FOREIGN ECONOMIC RELATIONS OF THE USA IN THE ASIA-PACIFIC REGION (ON THE EXAMPLE OF CHINA)

У статті розглянуто зовнішньоекономічні зв'язки двох могутніх держав — Сполучених Штатів Америки та Китаю. З'ясовано, що в торгівлі товарами між країнами існує дефіцит, який наразі має тенденцію до зменшення, а в торгівлі послугами між партнерами має місце профіцит, що має позитивну динаміку до збільшення. Визначено, що особливістю інвестиційного співробітництва є переважання китайських інвестицій в економіку Сполучених Штатів Америки над американськими. Встановлено, що Китай володіє великою частиною державного боргу Сполучених Штатів Америки, що впливає на становлення зовнішніх взаємовідносин між країнами. Визначено, що важливим елементом китайсько-американської економічної взаємодії є відносини двох держав у валютно-фінансовій сфері, присутність Китаю на американському ринку цінних паперів. Встановлено, що головним стимулом та мотиватором активної присутності Китаю на ринку цінних паперів Сполучених Штатів Америки є його прагнення найбільш надійним чином розмістити вільні кошти.

The article examines the foreign economic relations of the two powerful states — the United States of America and China. They found out that there is a deficit in trade between countries, which now has a tendency to decrease. In trade in services between partners there is a surplus, which has a positive dynamics to increase. A feature of investment cooperation is the predominance of Chinese investments in the US economy over US investments in the opposite direction. On the other side, China also possesses part of the US national debt, which influence the formation of external relations between countries. Negotiations are now under way to conclude a bilateral Sino-US agreement or an investment agreement. One of the most important relations in the world can be considered Sino-American, because it is a relationship between the superpower and the potential superpower. The history of trade and economic American-Chinese relations dates back to the 19th century. It was determined that an important element of the Sino-US economic interaction is the relations between the two countries in the monetary and financial sector, China's presence on the American securities market. It has been established that China's strong presence in the United States Securities Market is a major motivator and motivator for its desire to safely place free funds. As there is a shortage of trade in goods between countries, it is important for the United States to strengthen its own position in the Chinese market and increase its exports. The most common areas of investment in Chinese investment in the US are food, real estate and new energy. An important role in stimulating bilateral investment is to play a bilateral Sino-American agreement or an investment agreement (BIT). The BIT contract was planned by the parties as a complex system-building document for creating a favorable investment climate. The US authorities are worried about losing their own lead in their own market, with stronger consolidation of Chinese companies in the US market through investment. The presence of Chinese assets in the US stock market has a beneficial effect on the US financial system and mitigates the severity of public debt problems.

Ключові слова: китайсько-американські відносини, експорт, імпорт, сальдо, державний борг, прямі іноземні інвестиції, договір про інвестиції.

Key words: US-China relations, exports, imports, balance, national debt, foreign direct investment, investment agreement.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Одними з найважливіших відносин у світі можна вважати китайсько-американські, оскільки це відносини наддержави та потенційної

наддержави. Історія торгово-економічних американо-китайських відносин бере свій початок з XIX ст. Сполучені Штати Америки (США) зацікавлені в економічному співробітництві з

ДВОСТОРОННЯ ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ США ТА КИТАЮ
У ПЕРІОД 2008–2016 РР.
(МРЛД ДОЛ. США)

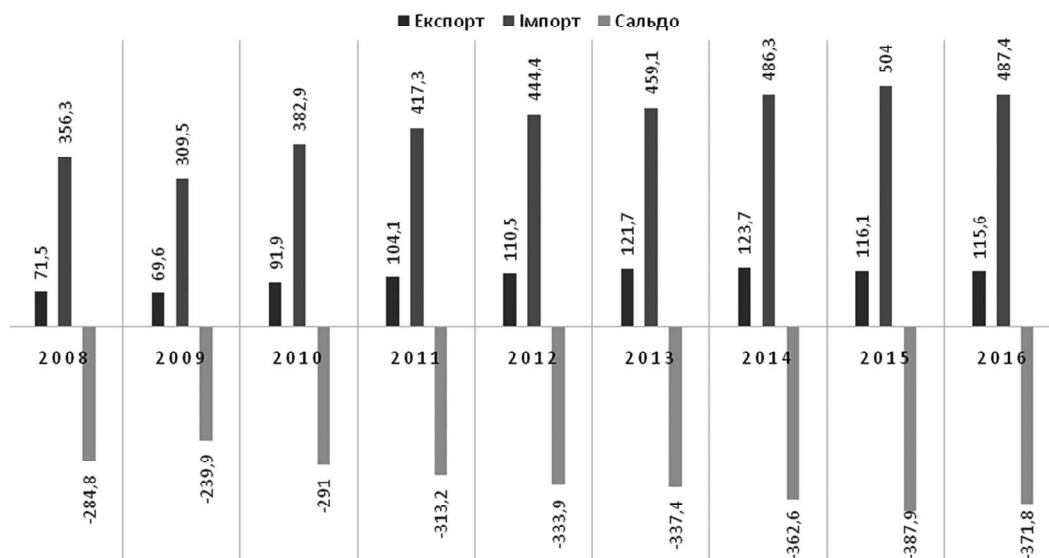

Рис. 1. Двостороння торгівля товарами США та Китаю у період 2008–2016 рр.

Джерело: складено за даними джерел [2; 3].

Китаєм (КНР), в першу чергу це пов'язано із посиленням взаємозалежності економік обох держав. На сьогоднішній день Китай — це країна, що володіє найбільшими резервами іноземної валюти і позитивним торговельним сальдо, тому цілком природньо, що США зацікавлені в такому партнері. Китай, в свою чергу, зацікавлений у збереженні американського ринку збуту, який є найбільшим для КНР, і залученні іноземних, в основному з США, інвестицій. Це дає можливість країні підтримувати високі темпи економічного зростання, навіть в період економічного спаду, і розвивати найбільш відсталі галузі народного господарства. Однак, незважаючи на це, між державами завжди залишалася конкуренція, а в останнє десятиліття посилилася боротьба за світове лідерство. Це обумовлює необхідність більш деталізованого вивчення особливостей зовнішньоекономічних відносин США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні на прикладі Китаю.

**АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ
І ПУБЛІКАЦІЙ**

Особливості зовнішньоекономічних відносин США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні на прикладі Китаю досліджувалися цілим рядом вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких варто виокремити праці таких вчених як: А. Динда, С. Труш, М. Шарич, І. Малюта, С. Сардак та інші. Тому існує значна кількість поглядів на основні аспекти таких відносин. У цьо-

му контексті особливого значення набуває узагальнення проведених науковцями досліджень та встановлення основних трендів розвитку зовнішньоекономічних відносин США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні на прикладі Китаю.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є вивчення особливостей зовнішньоекономічних відносин США в Азійсько-Тихоокеанському регіоні (на прикладі Китаю) на сучасному етапі.

**ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

Частка Китаю у загальному обсязі світового експорту в даний момент становить 14 %, і цей показник продовжує зростати. Водночас як частка США не перевищує 10 % [1]. Торгівля товарами і послугами США з Китаєм у 2016 році склала приблизно 648,5 млрд дол. США (експорт склав 169,8 млрд дол. США, імпорт — 478,8 млрд дол. США). Дефіцит торгівлі товарами і послугами США з Китаєм у 2016 році склав 385 мільярдів доларів. На сьогодні Китай є найбільшим торговим партнером США з торгівлі товарами в обсязі \$ 578,2 млрд (в обох напрямках) протягом 2016 року. Експорт товарів США до Китаю у 2016 році склав 115,6 млрд дол. США, що на 0,3% (330 млн дол. США) менше у порівнянні з 2015 роком, але на 61,9% більше у порівнянні з 2008 роком. Експорт США у Китай виріс на

ДВОСТОРОННЯ ТОРГІВЛЯ ПОСЛУГАМИ США ТА КИТАЮ
У ПЕРІОД 2008–2016 РР. (МЛРД ДОЛ. США)

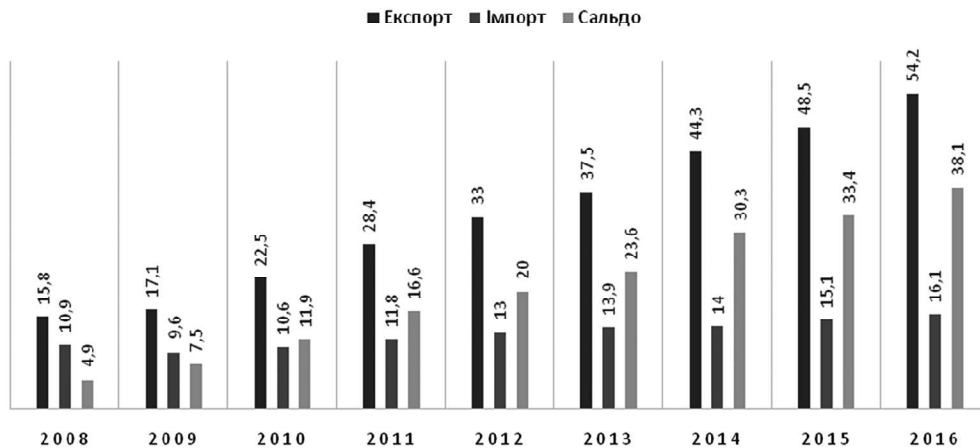

Рис. 2. Двостороння торгівля послугами США та Китаю у період 2008–2016 рр.

Джерело: складено за даними джерел [2; 3].

503% з 2001 року (до вступу у СОТ). Експорт США у Китай становить 8,0% від загального обсягу експорту США у 2016 році. Дефіцит торгового балансу США з Китаєм у 2016 році склав 371,8 млрд дол. США, що на 4,3% (16,1 млрд дол. США) менше порівняно із 2015 роком (рис. 1).

У 2016 році Китай був третім за величиною ринком експорту товарів у США. Основними категоріями експорту були: 12 група — різні зерна, насіння, фрукти (14,8 млрд дол. США); 88 група — літаки, космічні апарати та їх частини (14,5 млрд дол. США); 85 група — електрообладнання (12,3 млрд дол. США); 84 група — машини, механічні прилади, ядерні реактори та котли (11,3 млрд дол. США); 87 група — транспортні засоби, окрім залізничного або трамвайного рухомого складу (11 млрд дол. США). Експорт сільськогосподарської продукції до Китаю із США у 2016 році склав 21 млрд дол. США. У число провідних категорій експорту входили: соєві боби (1 млрд дол. США), великі зерна (наприклад, кукурудза) (1,0 млрд дол. США), шкури (949 млн дол. США), свинина (713 млн дол. США) і бавовна (553 млн дол. США). У 2016 році імпорт товарів з Китаю склав 487,4 млрд дол. США, що на 3,3% (16,5 млрд дол. США) менше порівняно з 2015 роком, але на 36,8% більше, ніж у 2008 році. Імпорт з Китаю виріс на 352% у порівнянні з 2001 роком (до вступу у СОТ). Імпорт США з Китаю становить 21,4% від загального обсягу імпорту США у 2016 році. У 2016 році основними категоріями імпорту були: 85 група — електрообладнання та їх частини (131,6 млрд дол. США); 84 група — машини, механічні прилади, ядерні реактори та котли (102 млрд дол. США); 94 група — меблі та постіль (31,5 млрд дол. США);

95 група — іграшки та спортивне обладнання (25,4 млрд дол. США); 64 група — взуття (16,3 млрд дол. США). Імпорт сільськогосподарської продукції з Китаю в США у 2016 році склав 4,3 млрд дол. США, який є третім за величиною постачальником сільськогосподарського імпорту. До числа провідних категорій входять: оброблені фрукти і овочі (1,1 млрд дол. США), фруктові та овочеві соки (328 млн дол. США), закуски (213 млн дол. США), свіжі овочі (205 млн дол. США) і чай (152 млн дол. США).

Торгівля послугами з Китаєм (експорт та імпорт) у 2016 році склала приблизно 70,3 млрд дол. США. Американський експорт послуг в Китай склав приблизно 54,2 млрд дол. США у 2016 році, що на 11,7% (5,7 млрд дол. США) більше, ніж у 2015 році, і на 243% більше, ніж у 2008 році. Він виріс приблизно на 908% з 2001 року (до вступу у СОТ). У США є профіцит торгівлі послугами з Китаєм у розмірі приблизно 38,1 млрд дол. США у 2016 році, що на 12,3% більше, ніж у 2015 році. Експорт провідних послуг з США до Китаю у 2016 році був пов'язаний із подорожами, інтелектуальною власністю (товарним знаком, комп'ютерним програмним забезпеченням) тощо. Імпорт послуг США з Китаю склав приблизно 16,1 млрд дол. США у 2016 році, що на 6,6% (1 млрд дол. США) більше, ніж у 2015 році, і на 85,2% більше, ніж у 2008 році. Він виріс приблизно на 351% з 2001 року (до вступу у СОТ). Імпорт провідних послуг з Китаю в США у 2016 році був у секторах подорожей, транспорту тощо (рис. 2) [4].

Важливим елементом китайсько-американської економічної взаємодії є відносини двох держав у валютно-фінансовій сфері, присутність КНР на американському ринку цінних

паперів. Американці живуть у борг: їхнє майбутнє залежить від того чи продовжить Китай видавати їм кредити. Пекін роками вкладав свої експортні доходи в американські цінні папери. Завдяки цьому Китай став найбільшим кредитором Америки після Федеральної резервної системи США [5]. На середину 2016 року Китай був власником облігацій державного боргу США на суму 1 трлн 180 млрд дол. США, що становить 27% від загальної суми облігацій, які знаходяться в розпорядженні іноземних кредиторів, або 31% від частки іноземних урядів. Та обставина, що КНР є власником великої частки державного боргу США є одним з факторів, що стабілізує відносини КНР і США. Головним стимулом та мотиватором активної присутності Китаю на ринку цінних паперів США є його прагнення найбільш надійним чином розмістити вільні валютні кошти. З іншого боку, присутність китайських активів на американському фондовому ринку благотворно впливає на фінансову систему США та пом'якшує гостроту проблеми державного боргу.

Прямі іноземні інвестиції США (ПІІ) в Китаї (акції) у 2016 році склали 92,5 млрд дол. США, що на 9,4% більше у порівнянні з 2015 роком. Прямі інвестиції в Китаї здійснюються за рахунок виробництва, оптової торгівлі і небанківських холдингових компаній. Китайські ПІІ в США (акції) у 2016 році склали 27,5 млрд дол. США, що на 63,8% більше, ніж у 2015 році. Прямі інвестиції Китаю в США очолюють виробничі, нерухомі і депозитарні установи. За останній час на американському ринку інвесторами з КНР був зроблений цілий ряд значущих вкладень. У травні 2015 року автомобільний концерн Volvo Motors, що під контролем китайського Geely Holdings оголосив про плани інвестувати 500 млн дол. США у складальне виробництво в Південній Кароліні. Проектна потужність нового виробництва складе до 100000 автомобілів на рік. Однією із найбільш резонансних угод останніх років стала покупка контрольного пакета відомого нью-йоркського готелю Worlorf Astoria китайською Anbang Insurance Group у жовтні 2014 року. Вартість угоди складала 2 млрд дол. США. Раніше у 2010 році китайська Suntech Power Holdings Co (найбільший у світі виробник сонячних батарей) відкрила виробництво в Арізоні. Однак у березні 2013 року компанія оголосила про свої наміри закрити виробництво у зв'язку із високими витратами. Компанія поскаржилася також на високі тарифи на власну продукцію, накладеними за результатами антидемпінгових розслідувань по лінії СОТ, а також на несприятливу кон'юнктуру на світовому рин-

ку. Китайська Wanxiang Group — великий виробник автомобільних комплектуючих ще з 1994 року — має дочірнє підприємство Wanxiang America Corporation, розташоване в Іллінойсі. Протягом останнього десятиліття цей китайський холдинг придбав або увійшов в управління понад 20 китайських компаній у цій галузі. Найбільш поширеними сферами вкладень китайських інвестицій в США є харчова промисловість, нерухомість і нова енергетика. Що стосується таких галузей як зв'язок, енергетичне машинобудування, високі технології і інші, що відносяться до так званих стратегічних сфер, тут досить мало успішних інвестиційних проектів. Це пояснюється наявними негативними прецедентами, коли великі китайські компанії, зокрема Huawei або Zhongxing намагалися інвестувати в проекти такої "стратегічної" сфери" (в цьому випадку сфера ІТ технологій) і отримали відмову американських регуляторів під приводом загрози національній безпеці. Внаслідок цього негативного досвіду у китайських інвесторів зберігається настороженість з приводу участі в такого роду проектах.

Важливу роль у стимулюванні двосторонніх інвестицій покликана зіграти двостороння китайсько-американська угода або договір про інвестиції (Bilateral Investment Treaty, BIT). Договір BIT планувався сторонами як комплексний системоутворюючий документ задля створення сприятливого інвестиційного клімату. Сторони ведуть переговори з цього приводу починаючи з 2008 року, і лише нещодавно, за китайськими джерелами, переговори перейшли в предметну фазу по галузях і конкретних умовах [6].

Отже, характеризуючи стан торговельних відносин США та КНР, необхідно відзначити ряд характерних особливостей цих відносин. Перша — це зростання пріоритетності двосторонньої торгівлі і для КНР, і для США. Раніше вважалося, що Китай у більшій мірі зацікавлений в торгових зв'язках із США. Зараз можна говорити про те, що і для США двосторонні торговельні зв'язки із КНР стають не менш значущими. Питома вага КНР у зовнішній торгівлі США з кожним роком неухильно підвищується. Так, з 2008 по 2016 роки частка КНР у сумарному експорті США збільшилася майже у 2 рази (з 4,7% до 7,7%), а в імпорті з 14,2% до 18,1% відповідно. Іншою особливістю торгових відносин КНР та США у останні роки було те, що темпи зростання американського експорту у КНР поступово прагнули підтягуватися до темпів зростання імпорту з КНР і це мало б позитивно позначитись на проблемі зовнішньоторговельного дефіциту з КНР.

Так, згідно із американською статистикою, у 2013 році китайський експорт у США виріс на 3,5%, водночас як американський експорт у КНР на 10,4%. Що стосується інвестиційного стану між державами, то Китай і США є взаємодоповнюючими партнерами. Проте з посиленням закріплення китайських компаній на американському ринку за допомогою інвестицій влада США має побоювання щодо втрати власних лідируючих позицій на своєму ж ринку. Тому наразі у ЗМІ з'являються різні думки економістів з приводу чи чекати найближчим часом інвестиційної війни "двох гігантів".

ВИСНОВКИ

Виходячи із усього вищезазначеного, необхідно доопрацювати та прийняти двосторонню китайсько-американську угоду або договір про інвестиції задля створення більш сприятливого інвестиційного клімату та можливості більш ефективно контролювати надходження інвестицій. Оскільки у торгівлі товарами між країнами існує дефіцит, то для США є важливим питанням посилити власні позиції на китайському ринку збуту та збільшити свій експорт.

Література:

1. World trade statistical review 2017. World Trade Organization [Electronic resource]. — Access mode: https://www.wto.org/english/res_e/status_e/wts2017_e/wts2017_e.pdf
2. International TradeCentre. Trade statistics [Electronic resource]. — Access mode: https://www.trademap.org/tradestat/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1|842|156|TOTAL||2|1|1|2|2|1|1|1
3. China-U.S. Trade Issues [Electronic resource]. — Access mode: <https://fas.org/sgp/crs/row/RL33536.pdf>
4. Office of the United States Trade Representative [Electronic resource]. — Access mode: <https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china>
5. Шарич М. Китай лишиє США статусу супердержави / М.Шарич // DW [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dw.com/ru/комментарий-китай-лишит-сша-статуса-сверхдержавы/a-41338035>
6. Труш С. Отношения КНР и США в экономической сфере: двусторонние связи и многосторонние экономические проекты / С.Труш // Сравнительная политика и геополитика [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/v/otnosheniya-knr-i-ssha-v-ekonomicheskoy-sfere-dvustoronnie-svyazi-i-mnogostoronnie-ekonomicheskie-proekty>

References:

1. The official site of the World Trade Organization (2018), "World trade statistical review 2017", available at: https://www.wto.org/english/res_e/status_e/wts2017_e/wts2017_e.pdf (Accessed 3 September 2018).
  2. The official site of the International Trade Centre (2018), "Trade statistics", available at: https://www.trademap.org/tradestat/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1|842|156|TOTAL||2|1|1|2|2|1|1|1 (Accessed 5 September 2018).
  3. The official site of the China-U.S. (2018), "Trade Issues", available at: <https://fas.org/sgp/crs/row/RL33536.pdf> (Accessed 4 September 2018).
  4. The official site of the United States Trade Representative (2018), available at: <https://ustr.gov/countries-regions/china-mongolia-taiwan/peoples-republic-china> (Accessed 5 September 2018).
  5. Sharich, M. (2018), "China will deprive the United States of superpower status", DW, [Online], available at: <http://www.dw.com/ru/комментарий-китай-лишит-сша-статуса-сверхдержавы/a-41338035> (Accessed 5 September 2018).
  6. Trush, S. (2018), "Relations between China and the United States in the economic sphere: bilateral relations and multilateral economic projects", Sravnytel'naia polytyka y heopolytyka, [Online], available at: <https://cyberleninka.ru/article/v/otnosheniya-knr-i-ssha-v-ekonomicheskoy-sfere-dvustoronnie-svyazi-i-mnogostoronnie-ekonomicheskie-proekty> (Accessed 8 September 2018).
- Стаття надійшла до редакції 08.10.2018 р.*

www.dy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

Видання включено до переліку
наукових фахових видань України
з ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73